

Sygn. akt I ACa 35/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 czerwca 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący	:	SSA Jarosław Marek Kamiński (spr.)
Sędziowie	:	SA Jadwiga Chojnowska SO del. Tomasz Sagała
Protokolant	:	Małgorzata Sakowicz - Pasko

po rozpoznaniu w dniu 9 czerwca 2017 r. w Białymstoku

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **w K.**

przeciwko **T. B.**

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku

z dnia 17 listopada 2016 r. sygn. akt I C 373/16

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, iż zasądza od pozwanego T. B. na rzecz powoda (...) w K. kwotę 77.672,56 (siedemdziesiąt siedem tysięcy sześćset siedemdziesiąt dwa i 56/100) zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 29 lutego 2016 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 11.084 (jedenaście tysięcy osiemdziesiąt cztery) zł tytułem zwrotu kosztów procesu;

II. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 7.484 zł tytułem zwrotu kosztów procesu w instancji odwoławczej.

(...)

UZASADNIENIE

Powód(...)w K. wniósł o zasądzenie od pozwanego T. B. kwoty 77.672,56 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu i zasądzenie na swoją rzecz zwrotu kosztów postępowania. Roszczenie wywodził

z weksla własnego wystawionego przez pozwanego, a wypełnionego przez powoda jako nabywcę wierzytelności wekslowej na mocy umowy przelewu.

Pozwany początkowo nie kwestionował samej zasadności dochodzonego od niego zobowiązania, a jedynie jego wysokość. Następnie jednak podniósł zarzut przedawnienia roszczenia, wnosząc o oddalenie powództwa w całości.

Sąd Okręgowy w Białymstoku wyrokiem z dnia 17 listopada 2016 r. oddalił powództwo.

Z ustaleń tego Sądu wynika, że w dniu 13 kwietnia 2011 r. pozwany zawarł z(...) w W. umowę kredytu gotówkowego na kwotę 60.000 zł, zabezpieczoną wekslem własnym in blanco, podpisanym przez pozwanego. Wobec zaprzestania wywiązywania się przez pozwanego z warunków spłaty, pismem z dnia 11 października 2012 r. Bank wypowiedział umowę kredytu ze skutkiem na dzień 15 listopada 2012 r. (30 dni od dnia otrzymania wypowiedzenia). Powyższa czynność banku spowodowała wymagalność całej pozostałej do zapłaty kwoty kredytu tj. kwoty 53.340,50 zł kapitału głównego plus odsetki i odsetki za nieterminową spłatę.

W dniu 4 marca 2013 r. bank wystawił bankowy tytuł egzekucyjny nr (...), któremu Sąd Rejonowy w Bielsku Podlaskim postanowieniem z dnia 23 kwietnia 2013 r. wydanym w sprawie sygn. akt I Co 538/13 nadał klauzulę wykonalności. Wnioskiem z dnia 20 czerwca 2013 r. Bank wszczął wobec pozwanego egzekucję przed Komornikiem Sądowym przy Sądzie Rejonowym w Wołominie M. Ż. prowadzoną pod sygn. KM 41224/13. Następnie na mocy umowy sprzedaży wierzytelności z dnia 4 lipca 2014 r. powód nabył od Banku tzw. Portfel Wierzytelności. Z dokumentów przedłożonych przez powoda nie wynika jednak, aby przedmiotem tej umowy była także wierzytelność, przysługująca Bankowi względem pozwanego (brak wykazu wierzytelności będących przedmiotem sprzedaży). Pismem z dnia 4 sierpnia 2014 r. Bank wniósł o umorzenie wszczętej przeciwko pozwanemu egzekucji powołując się na zbycie wierzytelności na podstawie umowy sprzedaży wierzytelności datowanej na inny dzień, a mianowicie na 11 lipca 2014 r. Wobec powyższego wniosku wierzyciela, postanowieniem z dnia 7 sierpnia 2014 r. komornik umorzył egzekucję na podstawie art. 825 pkt. 1 k.p.c. Następnie na mocy umowy przelewu wierzytelności wekslowej z dnia 18 grudnia 2014 r., powód nabył od (...)w W. wierzytelność wobec powoda wynikającą z podpisanego przez pozwanego weksla in blanco i deklaracji wekslowej. Następnie powód wypełnił weksel na kwotę dochodzoną niniejszym pozwem i pismem z dnia 27 października 2015 r. wezwał pozwanego do jego wykupu.

Zdaniem Sądu Okręgowego, zarzut przedawnienia dochodzonego w niniejszej sprawie roszczenia okazał się zasadny. Wskazał, iż zgodnie z art. 117 § 1 i 2 k.c. z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych, roszczenia majątkowe ulegają przedawnieniu. Po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie, może uchylić się od jego zaspokojenia, chyba że zrzeka się korzystania z zarzutu przedawnienia. Jednakże zrzeczenie się zarzutu przedawnienia przed upływem terminu jest nieważne. Następnie zgodnie z art. 118 k.c. jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi lat dziesięć, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej - trzy lata. W świetle art. 120 § 1 zdanie pierwsze k.c. bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne.

Sąd zauważył, że weksel, na podstawie którego dochodzone jest roszczenie w sprawie niniejszej jedynie zabezpieczał wierzytelność cywilną, wynikającą z zaciągniętego kredytu bankowego, pozwanemu więc służy przeciwko roszczeniu wekslowemu wszystkie zarzuty, jakie przysługują mu przeciwko roszczeniu cywilnemu.

W sprawie niniejszej termin przedawnienia roszczenia wobec pozwanego z umowy kredytu wynosi trzy lata, albowiem zarówno Bank, jak i powód prowadzą działalność gospodarczą. Nadanie przez Bank klauzuli wykonalności na bankowy tytuł egzekucyjny i prowadzenie przez niego na tej podstawie egzekucji komorniczej nie powoduje przerwy biegu przedawnienia dla nabywcy wierzytelności niebędącego bankiem (tak uchwała Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 2016 r. sygn. III CZP 29/16, LEX 2067028). Niezależnie od powyższego zauważył, iż Bank złożył wniosek o umorzenie egzekucji, co w świetle ugruntowanego orzecznictwa niweczy skutki przerwania biegu terminu przedawnienia na podstawie art. 123 k.c.

W tym stanie rzeczy stwierdził, iż roszczenie dochodzone niniejszym pozwem uległo przedawnieniu w dniu 15 listopada 2015 r. tj. wraz z upływem trzech lat od dnia wymagalności całej kwoty niespłaconego kredytu. Tymczasem pozew w sprawie niniejszej został wniesiony drogą pocztową dopiero w dniu 29 lutego 2016 r.

Powyższy wyrok powód zaskarżył w całości apelacją, zarzucając mu:

I. błąd w ustaleniach faktycznych, który miał wpływ na treść wyroku polegający na przyjęciu, że weksel został wypełniony po upływie przedawnienia roszczenia z umowy kredytu;

II. naruszenie przepisów prawa materialnego, to jest:

1. art. 118 k.c. i art. 117 § 2 k.c. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie w sytuacji, gdy nie doszło do przedawnienia roszczenia strony powodowej,

2. art. 70 prawa wekslowego poprzez jego niezastosowanie i uznanie, że doszło do przedawnienia dochodzonego roszczenia, formułowanego na podstawie weksla własnego wystawionego przez pozwanego.

W oparciu o te zarzuty, wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i orzeczenie zgodnie z żądaniem pozwu.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył, co następuje:

Apelacja powoda jest uzasadniona.

Na wstępie należy podkreślić, że podstawą roszczenia powoda w niniejszej sprawie był weksel własny wystawiony przez pozwanego, który powód nabył na mocy umowy przelewu wierzytelności wekslowej jako weksel in blanco (k. 54) i uzupełnił, wzywając pozwanego do wykupu tego weksla pismem z dnia 27 października 2015 r. (k. 55). Wezwanie do wykupu weksla zostało doręczone pozwanemu w dniu 4 listopada 2015 r. (k. 57).

Powołanie się przez powoda w pozwie, obok wierzytelności wekslowej, na fakty i dowody usprawiedliwiające roszczenie cywilnoprawne z umowy kredytu, nie prowadzi do zastąpienia sporu dotyczącego stosunku wekslowego, sporem ze stosunku cywilnoprawnego podlegającym rozpoznaniu na gruncie prawa cywilnego, ale powoduje, że w razie wadliwości weksla można oprzeć rozstrzygnięcie o drugą wskazaną przez powoda podstawę faktyczną - na podstawie przepisów prawa cywilnego.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem, przedawnienie roszczenia wekslowego i ze stosunku podstawowego biegną niezależnie od siebie, przy czym podstawę oceny przesłanek przedawnienia drugiego z nich stanowią przepisy kodeksu cywilnego, zaś pierwszego przepisy kodeksu cywilnego zmodyfikowane przez przepisy prawa wekslowego, które wprowadzają odmienne reguły dotyczące długości i początku biegu terminu przedawnienia oraz dopuszczalnych zarzutów dłużnika wekslowego. Wskazana przez wierzyciela podstawa faktyczna i prawna dochodzonego roszczenia przesądza o tym, które przepisy mają zastosowanie, a w sprawie niniejszej nie może być sporu, że powód zgłosił w pozwie żądanie oparte na zobowiązaniu wekslowym.

Zagadnienie skutków uzupełnienia weksla in blanco wręczonego celem zabezpieczenia roszczenia, dokonanego przed lub po upływie terminu przedawnienia roszczenia ze stosunku podstawowego było przedmiotem licznych wypowiedzi doktryny i judykatury (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 24 listopada 2005 r., IV CSK 236/05, Głosa z 2006 r. Nr 4, poz. 24, z dnia 3 listopada 2010 r., V CSK 142/10, OSNC - ZD z 2011 r. Nr 4, poz. 73, z dnia 15 lutego 2006 r., IV CSK 15/05, z dnia 14 lutego 2008 r., II CSK 522/07, z dnia 11 sierpnia 2010 r., I CSK 616/09, z dnia 1 grudnia 2010 r., I CSK 181/10, z dnia 4 października 2012 r., I CSK 90/12, z dnia 13 grudnia 2012 r., IV CSK 199/12). Jak wskazał Sąd Najwyższy, kwestia przedawnienia roszczenia ze stosunku podstawowego w odniesieniu do weksli in blanco, łączona jest z upoważnieniem do wypełnienia weksla.

Dominujące jest stanowisko, że treścią tego upoważnienia objęte jest jedynie uzupełnienie weksla przed upływem terminu przedawnienia roszczenia podlegającego zabezpieczeniu. Wypełnienie weksla po upływie tego terminu jest

wypełnieniem niezgodnym z deklaracją wekslową i wystawca weksla może podnieść taki zarzut w ramach zarzutów przewidzianych w art. 10 prawa wekslowego, wskazując, że z tego względu jego zobowiązanie wekslowe nie powstało. Utrwalony jest też pogląd, że przedawnienie praw z weksla in blanco nie rozpoczyna biegu do czasu jego wypełnienia i dla odpowiedzialności wekslowej wystawcy weksla niepełnego wobec remitenta decydujące jest jego wypełnienie przed upływem terminu przedawnienia roszczenia ze stosunku podstawowego, a nie przed wniesieniem pozwu. W razie oparcia bowiem powództwa na zobowiązaniu wekslowym, data wniesienia pozwu dla tej kwestii pozostaje bez znaczenia, bo stosunek podstawowy nie jest podstawą roszczenia. Data ta jest istotna wyłącznie przy ocenie przesłanek określonych w art. 70 zd. 1 w zw. z art. 103 prawa wekslowego, roszczenie wekslowe przeciwko wystawcy weksla in blanco przedawnia się bowiem z upływem trzech lat od dnia płatności weksla uzupełnionego zgodnie z upoważnieniem do jego wypełnienia (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 2015 r. IV CSK 131/15).

W rozpoznawanej sprawie roszczenie ze stosunku podstawowego (umowy kredytu) stało się wymagalne w dniu 15 listopada 2012 r. Bezspornie powód uzupełnił weksel przed dniem 27 października 2015 r., zatem przed dniem wezwania pozwanego do jego wykupienia. Tym samym należy przyjąć, iż weksel ten został uzupełniony przed dniem przedawnienia roszczenia ze stosunku podstawowego, to jest przed 15 listopada 2015 r.

Ponieważ dzień płatności weksla został w nim oznaczony na 6 listopada 2015 r. przedawnienie roszczenia wekslowego nastąpiłoby dopiero 6 listopada 2018 r., a zatem z upływem trzech lat od dnia płatności weksla. Stanowisko Sądu Okręgowego w przedmiocie przedawnienia dochodzonego roszczenia okazało się zatem nietrafne.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, nie zachodziła jednak w niniejszej sprawie konieczność uchylecia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania, pomimo, iż formalnie rzecz biorąc Sąd pierwszej instancji, oddalając powództwo na skutek błędnego uznania roszczenia za przedawnione, nie rozpoznał istoty sprawy (art. 386 § 4 k.p.c.).

Z treści art. 386 § 4 k.p.c. należy wyprowadzić wniosek, że wydanie przez sąd odwoławczy orzeczenia uchylającego zaskarżony wyrok i przekazującego sprawę do ponownego rozpoznania jest jednym z możliwych rozstrzygnięć sądu odwoławczego, gdy zachodzą okoliczności przewidziane w tym przepisie. Dopuszczyć należy bowiem możliwość wydania przez sąd odwoławczy także orzeczenia reformatoryjnego (art. 386 § 1 k.p.c.).

W rozpoznawanej sprawie powód dochodził wierzytelności wekslowej, której skuteczność nabycia w drodze przelewu od poprzedniego remitenta nie była przez pozwanego kwestionowana. Pozwany nie kwestionował też co do zasady istnienia swojego zobowiązania ze stosunku podstawowego, zgłaszał jedynie wątpliwości co do wysokości sumy wekslowej. W piśmie procesowym z dnia 27 lipca 2016 r. powód określił sposób, w jaki została wyliczona suma zobowiązania wekslowego, dochodzonego w niniejszej sprawie, a nadto wskazał sposób rozliczenia dokonanej przez pozwanego wpłaty 1.500 zł, która miała miejsce już po dniu cesji wierzytelności (k. 97). Jednak pozwany nie podjął żadnej inicjatywy dowodowej w celu wykazania, iż weksel w tym zakresie uzupełniono niezgodnie z zawartym porozumieniem (deklaracją wekslową), a inaczej mówiąc, że jego zadłużenie wobec powoda jest niższe od kwoty ostatecznie dochodzonej. W konkluzji trzeba więc stwierdzić, że wysokość zasądzonej kwoty znajduje oparcie w treści łączącego strony stosunku prawnego, co uzasadnia stanowisko o prawidłowości wypełnienia weksla w tym zakresie, a tym samym powództwo jawi się jako uzasadnione - w świetle art. 9 i 10 prawa wekslowego.

W tym stanie rzeczy, istnieją podstawy do uwzględnienia wniosku skarżącego o wydanie orzeczenia co do istoty sprawy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c.

O kosztach procesu obu instancji orzeczono zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, wyrażoną w art. 98 k.p.c.

(...)

(...)